

A távol Kelet egy darabkája Budapesten

Kelet a maga rejtelmes, távoli gával különösen érdekelte min az európai embert. Világfel-ása más, mint a nyugati népeké érezhető művészetén is. Ma, or Spengler az európai kultúra lát jósolja és amikor a művében új stílust, új eszmét nem lunk, — az a kérdés is felvető-előttünk, hátha éppen a nagy-áziáju és még ki nem élt Ke-él fog jönni az az új gondolat, y a modern művészet külön-»izmusok« közt vergődő sivar-érthetetlen kísérletezéseit fel a váltani?

ülünk boldogabb nemzeteknél régóta hatalmas múzeumok, élömművészek kollektív kiállí-ismertetik meg a közönség-a tőlünk felfogásban és érzés-annyira távolesó népek kultu-t. Nekünk is egyik legérdeke-ntézményünk a keletázsiai eum, melyet alapítójáról Hopp nc-muzeumnak neveztek el, s lyet még mindig nem ismernek rira, amennyire megérdemli. A országunk ilyen gyűjteményre ejoból nem tehetett szert: rikában az érdeklődők a ma-nyűjteményeket megtekinthetik, nálunk a magánosoknál felhal-ott műkincsek szigoruan el-ak zárva a nagyközönségtől. ivel már a békevilágban is on keveseknek állt módjában leti népek kultúráját eredetük én megismerni, — Hopp Fe-nagylelkű adományának fon-gát, azt hiszem, nem is kell zősebben hangsúlyozni.

Hopp-muzeumban látható teményből megismerhetjük a ázsiai népek felfogását és mű-tét. Végigjárva a muzeumot, ünkbe ötlük mindenekelőtti, a kínai és japáni kispasztiki nem érvényesül a szimmet-lye úgy, mint a görög művé-n. A keletázsiai szobrocák

ábrázolják, amivel azt akarják jelezni, hogy vezetőiknek művelt egyéneknek kell lenniök. Számos hadvezérük szobrát, mint istenekét tiszteli a nép s így elmondhatjuk, hogyha nálunk minden baka borju-jában hordja a marsallbotot, a kínaiaknál a katonai előmenetel perspektívája meg éppen végtelen, mert minden tábornok, ha kiváló érdemeket szerez, elérheti azt a dicsőséget, hogy halhatatlanná lesz és az istenek társaságában szemlé-ldhetik a mennyei birodalmon, időtlen-időkig!

A keleti népek felfogása általá-iban erősen konzervatív. Vannak tárgyak a Krisztus előtti második évezredből, amelyeken előfordul például a kínai sáska és a kínai meander. Ezek és más ősi motívu-mok továbbfejlődve ma is megta-lálhatók a kínai művészetben.

A kínai kispasztika általában komolyabb, monumentálisabb — a japán ötletesebb, de részletesebb. Egyes darabokon azonban görög hatás is látszik. Ez Nagy Sándor idejében vonult be Indián keresztül Kinába, de csak rövid ideig érez-tette hatását. Az indiai művészet különbözik a kozmikus felfogásu kínaitól. Inkább homocentrikus és erősen ékítményes.

A japáni kispasztika egyik érde-kes ágát látják az ugynevezett netsukékben, amelyek igen változa-tosak. Sok humort is visznek belé-jük a japániak. Négy szekrényben vannak, tartalom szerint, csoportosítva. Ilyen netsukéket a modern női táskák díszül gyakran alkal-

találkozó újságcikkek

H. J.

Szerzo :
Cím: *A távol Kelet egy darabkája
Budapesten*
Forrás : *Magyarország*

Bn 1925. 7. 26.

(Idő) (Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás
Tárgy
Hely
Idő
Személy
Helyszám

708

*Hopp Ferenc Kelet Ázsiai
újs.*

"1925"

Székesfővárosi házi nyomda 1923

sok és a lakktárgyak. A sok re-
liefszerűen kifestett vagy kifara-
gott csecebecse, a bámulatatos finom
tehnikával készült tárgyak, melyek
generációk végtelen ügyességének
és türelmének eredményei. Egyik
ősanyaguk a lakk. A piros, fekete-
és aranylakkot különösen szeretik
és kidolgozásukban nagy mesterek.
Az üveg későn került hozzájuk,
sohasem lett igazán népszerű. An-
nál nagyobb becsben tartják a por-
cellánt és a nefritet. A hosszú
életet jelentő kormánypalcákat
rendesen nefritből készítik.

Selyemre festett képeiket rende-
sen brokátkeretre huzzák. A távlat
hiányzik festményeikből, de ez
nem is fontos, mert művészetük
szimbolikus. Nem azt adja vissza,
amit a művész lát, hanem csak je-
képezi a dolgok lényegét. Például
a halhatatlanságot a nap és a ten-
ger, az őst a lombtalan fák és a
krizantémum, az erőt a bambusz
szimbolizálja. Évezredekén át ki-
alakult formákkal találkozunk ná-
luk lépten-nyomon, amelyeket tu-
lajdonképpen olvasni kell. A ki-
nainak szerint a lényegét kevés szín
és néhány biztos vonal jobban kife-
jezi, mint a részletező formaután-
zás és ezért a tuss-festményeket
különösen szeretik. A muzeum nem-
rég szerzett be 12 tuss-festményt,
amely a bambuszt különböző hely-
zeteiben megfigyelve ábrázolja s
amelyek klasszikus példáját mutat-
ják az ősi kínai festőművészetnek.

Érdekes az a kép, amely a más-
világot ábrázolja úgy, amint azt a
keletázsiai buddhisták elképzelik.
Középen ül isteni alakzatok

lotuszvirágos tóban fürdenek az
örök boldogság jelöltjei, míg csak
meg nem tisztulnak teljesen; s ha
lelküket a víz lemosta olyan fehérre,
mint a patyolat, akkor ők is bejut-
nak a menyországba. A fürdőzők
arcáról a legnagyobb gyönyörűség
olvasható le, ami nem is csoda, mert
hiszen ez nem is nevezhető kellemet-
len átmenetnek a menyországba.
Gondoljunk csak Dante purgatóriu-
mára, amely olyan szenvedéseket,
olajbafózéseket ír le, hogy az ember-
nek, ha olvassa, már a földi életben
melege lesz tőle! Mennyivel kelle-
mesebb a keleti halandó közérzete,
aki tudja, hogy ha vétkezik és bü-
ntetésből nem juthat rögtön Buddha
társaságába, ezt az átmeneti időt
lotuszvirágos hullámok közt tölt-
heti el!

A muzeum egyik érdekes darabja
egy album, amelyben Genji herceg-
nek, a japáni Don Juannak a ka-
landjai vannak hosszú sorozatban
lefestve. Ezek a képek finom színe-
zésükkel mesészerűen hatnak.

Jellemző darabokkal van képvi-
selve a muzeumban a japáni színes
fametszet. Hohusai-tól és más ke-
vésbé ismert nevű művészekről van-
nak itt rajzban és színezésben lehel-
letszerűen finom lapok. Nálunk té-
vesen a fametszetet tartják a leg-
kiválóbb japáni művészeti ágak, —
de valójában a japániak szerint ez
a legutolsó művészet és nem is mű-
velik, csak az alacsony származá-
suak. A japáni művészet a 14—15.
században érte el fénykorát. A 19.
században bevonult az európai ha-
tás és megromította az ősi, szimbó-

A német Marées Társaság kiadott egy albumot, 15 színes kínai fametszet tőkéletes hasonmásával. A muzeum is vett ebből egy példányt. Ezek a 17. századból való fametszettek, jóllehet nem eredetiek, nagyon alkalmasak arra, hogy a közönséget a keleti művészet finomságaival és egyszerűségével megismertessék. Egyben világot vet a japáni fametszet eredetére, mely, mint minden japáni művészet, a kinaiból származott.

A keleti világnézet és művészet iránt külföldön mindig nagyobb lesz az érdeklődés. Ennek a térfoglalás-

nak mindjobban előtérbe jutó kérdéséről megszólaltattuk a Hopp-muzeum igazgatóját, *Felvinczi Takács Zoltánt*, a keleti művészetek szakavatott tudósát, aki a következő nyilatkozatot tette:

— Nekünk magyaroknak különös sors jutott. Keletről Európa középebe kerültünk, magunkkal hoztunk keleti szokásokat, hagyományokat, sőt keleti művészeti formákat is. Mióta azonban a királyság létrejött, az volt az ambióciónk, hogy asszimilálódjunk a Nyugathoz. Az én meggyőződésem az, hogy mostan szembehehelyezkednénk a világ folyásával, hogyha továbbra is annyira egyoldaluan a Nyugat felé fordítanánk tekintetünket, mint eddig. Ésre kell vennünk azt, hogy míg a Nyugat technikai vívmányaival elárasztotta és saját formájára kényszerítette mondhatni az egész világot, addig ez a fogalom: »Nyugat«, szellemileg sokkal szűkebbre szorult, különösen a világháború következtében. És azt kell mondanunk, hogy éppen a legnyugatibb társadalmakban: az angol (különösen az amerikai) műveltség területén a Kelet világszemlélete és izlése rohamlépésben hódít. Így van ez azonban már nagymértékben a németeknél is. A nemrég itt járt nagy bölcselő, Keyserling a keleti világnézet egyik leghatározottabb exponense. Ezzel szemben azt tapasztaljuk, hogy nálunk még mindig nem veszik eléggé figyelembe Kelet szellemének nagy megnyilatkozásait. Kérdelmeselek vagyunk ebben is és rá fogunk fizetni elmaradottságunkkal erre is, mint ahogy mindenre ráfizettünk.

A művészet az emberi szellemnek az a megnyilvánulása, amely a legközvetlenebbül fogható fel. Idegen művészetek élvezéséhez nincs szükség különösebb nyelvtudáshoz, mint például az idegen irodalomnak megismeréséhez. Ennél fogva egy keletázsiai gyűjtemény különösen alkalmas arra, hogy nálunk a távol Kelet felfogását és

erzeset otthonossabbá tegye. Fel kell használnunk az alkalmat időnként arra, hogy a Hopp Ferenc keletázsiai művészeti muzeumot a magyar közönség figyelmébe ajánljuk. A gyűjtemény ma már nem is az, ami volt akkor, mikor megnyílt. Eleven képet adott ugyan akkor is a Kelet művészi izléséről, de a két év előtti megnyitás óta ez a kis gyűjtemény, *minden számottevő állami támogatás nélkül*, lényegesen emelkedett tudományos színvonalban és reális értékben egyaránt. A magyar sajtó megemlékezett a múlt évben arról, hogy milyen nagyjelentőségű ajándékokkal gyarapította a gyűjteményt *Schwaiger Imre*. Azóta több értékes ajándékot kapott a muzeum *Porokay Mártontól és másoktól is*. Ilyen körülmények közt azt mondhatjuk, hogy most már a magyar államnak az államháztartás javuló irányzata mellett kis áldozatába kerülnie az, hogy a muzeum olyan hiányait pótolja, amelyek miatt a közönség áldozatkészségét tuíleszíteni nem szabad. Felfogásom szerint a mai nehéz viszonyok közt fokozott mértékben várható el a magyar társadalomtól, hogy közgyűjteményeit gyarapítsa. Az államnak azonban erkölcsi kötelessége, hogy minden ilyen gyarapítást a tőle telhető legmesszebbmenő módon honoráljon és gondoskodjék arról, hogy minden új tárgy, mely a közgyűjteményekbe kerül, méltó módon fűződjék örök időkre az ajándékozó nevéhez. A közönség pénze azonban nem arra való, hogy azon épületeket tatarozzanak, kényszerűségből elhanyagolt kerteket hozzanak rendbe, telefonokkal szereljenek fel középületeket stb. Ezekről az államnak, mint gazdának kötelessége gondoskodni. Ez a gondoskodás bizony a Hopp-házra és kertre is ráfér! A szűkkeblűség ebben a kérdésben is megbosszulná magát, mert, mint említettem, már megszűnt az a helyzet, hogy Kelet és Nyugat, mint két, merőben különböző értékű tényező álljon egymással szemben a művelt világ köztudatában. Ma állandóan fokozódó figyelemmel kell tekintenünk a Kelet felé, és ezt a feladatot semmiesem könnyíti meg annyira nálunk, mint éppen a Hopp Ferenc-muzeum.